

แนวโน้มลดลง แต่หากพิจารณาอัตราการขยายตัว พบว่ามีอัตราการขยายตัวอยู่ที่ระดับร้อยละ 5.2 ในปี 2549 ภาคที่มีบทบาททรงลงมาได้แก่ ภาคการค้าและซ่อมบำรุงที่สัดส่วนต่อ GDP ของ SMEs ในช่วง 5 ปี อยู่ที่ระดับร้อยละ 29.2-31.2 มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องเช่นเดียวกับภาคบริการ และมีอัตราการขยายตัวไม่สูงนัก คือ ร้อยละ 2.7 ในปี 2549 ส่วนในภาคการผลิต แม้ว่าจะมีบทบาทต่อ GDP ของ SMEs จะน้อยกว่าภาคการค้าและบริการโดยมีสัดส่วนอยู่ระหว่างร้อยละ 26.9-30.3 แต่เมื่อพิจารณาถึงแนวโน้มของสัดส่วนในช่วง 5 ปีล่าสุด พบว่าบทบาทของภาคการผลิตมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด โดยสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 26.9 ในปี 2545 เป็น 30.3 ในปี 2549 แต่อัตราการขยายตัวมีแนวโน้มลดลง แม้ว่าในปี 2549 จะมีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับปีก่อนหน้า

บทที่ 4

บทบาทของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในการค้าระหว่างประเทศ

4.1 โครงสร้างผู้ส่งออกและนำเข้า จำแนกตามขนาดของวิสาหกิจ

ในปี 2549 มีวิสาหกิจที่เป็นผู้ส่งออกทั้งสิ้น 25,445 ราย โดยแยกเป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมรวม 22,410 ราย มีการดำเนินการเพื่อส่งออกหรือมี Transaction รวมทั้งสิ้น 826,361 ครั้ง และวิสาหกิจขนาดใหญ่จำนวน 1,805 ราย มี Transaction ทั้งสิ้น 377,659 ครั้ง ซึ่งจะเห็นได้ว่า กลุ่มผู้ส่งออกรายใหญ่ที่มีจำนวนไม่มากนักและมีการส่งออกด้วยจำนวนครั้งที่น้อยกว่าผู้ส่งออกที่เป็น SMEs มากกว่า 2 เท่า นั้น สามารถส่งออกด้วยมูลค่ารวมประมาณร้อยละ 70 ของการส่งออกทั้งประเทศ ในทำนองเดียวกัน จากจำนวนผู้นำเข้าทั้งหมด 37,867 ราย เป็นผู้นำเข้ารายใหญ่เพียง 2,066 ราย แต่มีมูลค่าการนำเข้ารวม 83,191.3 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ 64.4 ของการนำเข้าทั้งหมด แสดงให้เห็นว่าสถานการณ์การนำเข้าและการส่งออกของประเทศนั้น อยู่ที่บทบาทของวิสาหกิจรายใหญ่เป็นสำคัญ

4.2 สถานการณ์การส่งออกและนำเข้าของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปี 2549

ในปี 2549 การส่งออกรวมของประเทศไทยมีมูลค่ารวม 4,946,452.0 ล้านบาท ขยายตัวจากการส่งออกในปี 2548 ร้อยละ 11.5 โดยที่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีการส่งออกรวมทั้งสิ้น 1,438,280.1 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2548 คิดเป็นร้อยละ 9.3 ซึ่งเป็นอัตราการขยายตัวที่น้อยกว่าปีก่อนหน้าและน้อยกว่าอัตราการขยายตัวของการส่งออกรวมของประเทศ สำหรับในส่วนของ การนำเข้าในปี 2549 นั้น จากมูลค่าการนำเข้ารวมทั้งประเทศ 4,871,635.3 ล้านบาท เป็นการนำเข้าของ SMEs รวม 1,593,624.7 ล้านบาท คิดเป็นอัตราการขยายตัวจากปี 2548 ร้อยละ 3.0 ซึ่งมากกว่าการนำเข้ารวมของประเทศที่มีอัตราการขยายตัวเพียงร้อยละ 2.1 เท่านั้น (ตารางที่ 2)

การส่งออกของ SMEs ในปี 2549 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 29.1 ของการส่งออกรวมของประเทศ ซึ่งลดลงจากสัดส่วนในปีก่อนหน้าเล็กน้อย เนื่องจากการส่งออกของรายใหญ่มีการขยายตัวในอัตราที่สูงกว่าการส่งออกของ SMEs แต่สัดส่วนของมูลค่าการส่งออกของ SMEs ต่อมูลค่า GDP SMEs นั้นเพิ่มขึ้นเล็กน้อย คือคิดเป็นร้อยละ 47.3 จากร้อยละ 46.7 ในปี 2548 อย่างไรก็ตาม หากเปรียบเทียบกับ การส่งออกรวมของประเทศ พบว่า สัดส่วนของการส่งออกรวมทั้ง

หมุดต่อ GDP รวมของประเทศนั้นมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 63.3 แสดงให้เห็นว่าในภาพรวมนั้น เศรษฐกิจของประเทศขึ้นอยู่กับสถานการณ์การส่งออกเป็นสำคัญ แต่สำหรับสถานการณ์ด้านเศรษฐกิจของ SMEs นั้น มีการพึ่งพาการส่งออกน้อยกว่ามาก แม้ว่าจะสามารถส่งออกได้เพิ่มมากขึ้นในแต่ละปีก็ตาม (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 2 มูลค่าการค้าระหว่างประเทศ ปี 2547-2549

	2547	2548	2549
SMEs EXPORT (ล้านบาท)	1,171,072.5	1,315,688.4	1,438,280.1
SMEs IMPORT (ล้านบาท)	1,251,449.6	1,547,053.2	1,593,624.7
SMEs BALANCE (ล้านบาท)	- 80,377.2	- 231,364.8	- 155,344.6
SMEs TRADE (ล้านบาท)	2,422,522.1	2,862,741.6	3,031,904.8
SMEs EXPORT GROWTH		12.3%	9.3%
SMEs IMPORT GROWTH		23.6%	3.0%
TOTAL EXPORT (ล้านบาท)	3,874,823.8	4,436,676.4	4,946,452.0
TOTAL IMPORT (ล้านบาท)	3,801,171.0	4,769,381.6	4,871,635.3
TOTAL BALANCE (ล้านบาท)	73,652.8	- 332,705.2	74,816.8
TOTAL TRADE (ล้านบาท)	7,675,994.8	9,206,058.0	9,818,087.3
TOTAL EXPORT GROWTH		14.5%	11.5%
TOTAL IMPORT GROWTH		25.5%	2.1%

	2547	2548	2549
SMEs EXPORT (million USD)	28,416.5	32,765.2	38,173.9
SMEs IMPORT (million USD)	30,351.5	38,601.1	42,254.9
BALANCE (million USD)	- 1,935.0	- 5,835.9	- 4,081.0
SMES EXPORT GROWTH		15.3%	16.5%
SMES IMPORT GROWTH		27.2%	9.5%
Total EXPORT (million USD)	94,025.7	110,505.8	131,301.0
Total IMPORT (million USD)	92,166.4	118,954.3	129,136.5
BALANCE (million USD)	1,859.29	- 8,448.53	2,164.46
TOTAL EXPORT GROWTH		17.5%	18.8%
TOTAL IMPORT GROWTH		29.1%	8.6%
อัตราแลกเปลี่ยน เฉลี่ย 12 เดือน บาท /USD)	40.07	40.07	37.73
ราคาน้ำมันดิบ (Brent Oil) ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล	38.3	54.4	64.1

ที่มา : กรมศุลกากร

ประมวลโดย : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ตารางที่ 3 สัดส่วนการส่งออกของ SMEsต่อการส่งออกรวม และ GDP

	2547	2548	2549
สัดส่วน SMEs EXPORT ต่อ Total EXPORT	30.2%	29.7%	29.1%
สัดส่วน SMEs IMPORT ต่อ Total IMPORT	32.9%	32.4%	32.7%
สัดส่วน SMEs EXPORT ต่อ GDP SMEs	45.1%	46.7%	47.3%
สัดส่วน TOTAL EXPORT ต่อ GDP รวมของประเทศ	59.6%	62.5%	63.3%

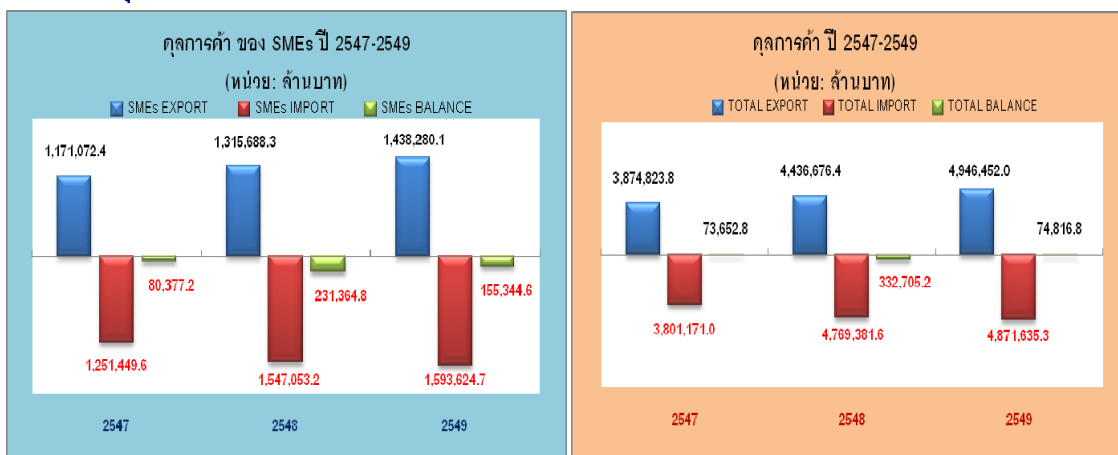
ที่มา : กรมศุลกากร

ประมวลโดย : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

4.3 สถานการณ์การค้าระหว่างประเทศของ SMEs ปี 2549 ตามประเทศคู่ค้าหลัก

จากสถานการณ์การค้าระหว่างประเทศระหว่างปี 2547-2549 นั้น ประเทศไทยขาดดุลการค้าในปี 2548 จากการที่มีการนำเข้าสินค้าพลังงานและสินค้าทุนในมูลค่าที่เพิ่มขึ้นอย่างมาก แต่ในปี 2549 การค้าระหว่างประเทศรวมทั้งหมด กลับมาอยู่ในสถานะที่ได้ดุลการค้าอีกครั้ง รวม 74,816.8 ล้านบาท แต่เมื่อพิจารณาดุลการค้าเฉพาะในส่วนของ SMEs แล้ว พบว่า ถึงแม้ SMEs จะสามารถส่งออกได้เพิ่มมากขึ้นทุกปี แต่การนำเข้าก็ขยายตัวเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน ทำให้ SMEs ยังคงมีการขาดดุลการค้ามาอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2549 นั้น การค้าระหว่างประเทศของ SMEs ขาดดุลรวม 155,344.6 ล้านบาท

ภาพที่ 10 ดุลการค้า ของ SMEs และทั้งประเทศ ปี 2547-2549

ที่มา : กรมศุลกากร

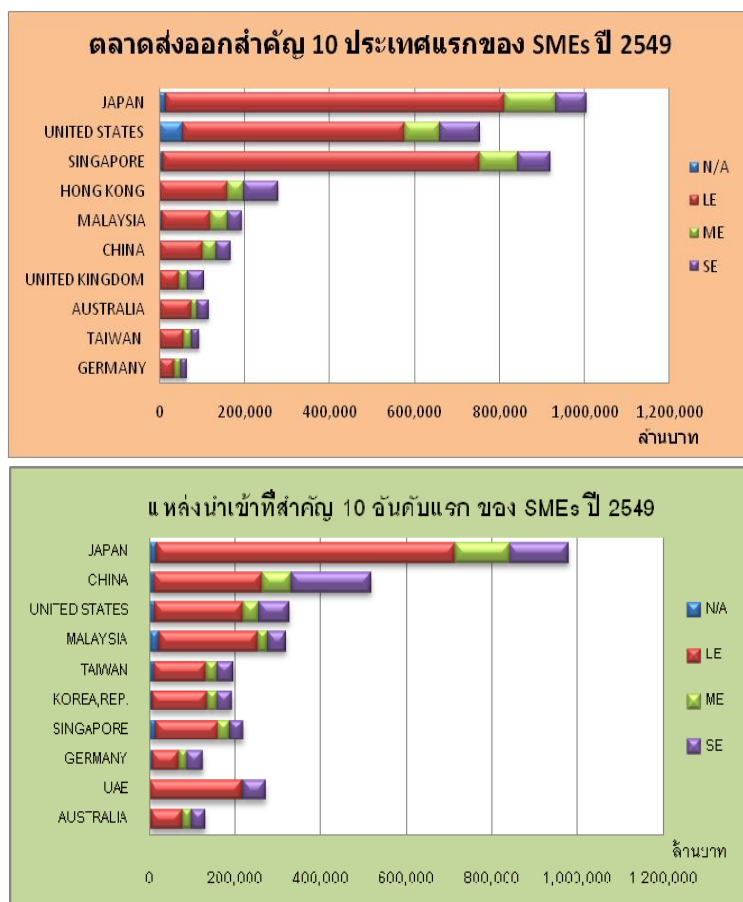
ประมวลโดย : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ในปี 2549 SMEs มีการส่งออกรวมทั้งสิ้น 1,438,280.1 ล้านบาท โดยประเทศที่เป็นตลาดส่งออกที่สำคัญของ SMEs นั้น ได้แก่ ญี่ปุ่น สิงคโปร์ และสหรัฐอเมริกา ซึ่งใกล้เคียงกับในภาพรวมการส่งออกของประเทศ มูลค่าการส่งออกรวมไปยัง 10 อันดับแรกนั้น คิดเป็นร้อยละ 66.7 ของการส่งออกรวมของ SMEs ทั้งหมด และเมื่อเปรียบเทียบมูลค่าการ

ส่งออกของ SMEs กับการส่งออกของรายใหญ่หรือการส่งออกในภาพรวมของประเทศนั้น จะเห็นว่า สัดส่วนการส่งออกของ SMEs ไปยังแต่ละประเทศยังนับว่าน้อยมาก โดยเฉพาะใน 3 อันดับแรก

ในปี 2549 SMEs มีการนำเข้ารวมทั้งสิ้น 1,593,624.7 ล้านบาท โดยประเทศที่เป็นแหล่งนำเข้าสำคัญ ได้แก่ ญี่ปุ่น จีน และสหรัฐอเมริกา ซึ่งมูลค่าการนำเข้ารวมของ 10 อันดับแรกของ SMEs นั้น คิดเป็นร้อยละ 65.2 ของมูลค่าการนำเข้ารวมทั้งหมดของ SMEs แต่สัดส่วนของ SMEs เมื่อเทียบกับการนำเข้าของรายใหญ่ในแต่ละประเทศนั้น นับว่าน้อยมาก และเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2548 พบว่า SMEs มีการนำเข้าเพิ่มขึ้นจากประเทศสหรัฐอเมริกาหรับเอมิเรตส์ และประเทศจีน ถึงร้อยละ 20.5 และ 19.8 ตามลำดับ และนำเข้าจากออสเตรเลียลดลงถึงร้อยละ 16.9

ภาพที่ 11 ตลาดส่งออกและนำเข้าที่สำคัญ 10 อันดับแรกของ SMEs (รายประเทศ) ปี 2549

ที่มา : กรมศุลกากร

ประมวลโดย : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

4.4 ความสามารถในการส่งออกและนำเข้าของ SMEs ตามระดับความเข้มข้นของปัจจัยการผลิต

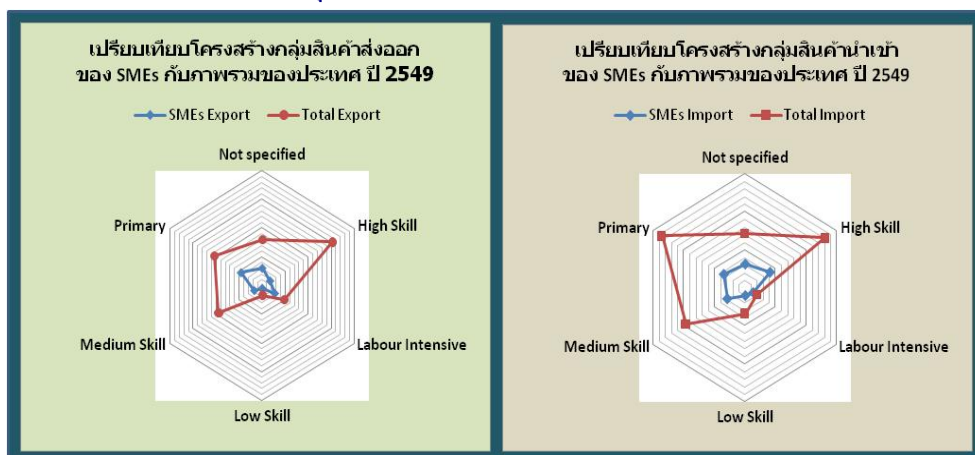
รายการสินค้าในแต่ละประเภทพิกัด Harmonized System นั้น สามารถจำแนกเป็นกลุ่มตามระดับความเข้มข้นของปัจจัยการผลิต (Level of Factor Intensity) ตามเกณฑ์ของ UNCTAD เป็น 5 กลุ่ม คือ

- สินค้ากลุ่ม Primary เช่น น้ำมันปิโตรเลียม ข้าว น้ำยางธรรมชาติ ยางแผ่นรมควัน เป็นต้น
- สินค้ากลุ่ม Labour Intensive เช่น ซีเมนต์ สิ่งทอ เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย เป็นต้น
- สินค้ากลุ่ม Low Skill เช่น ภาชนะบนโต๊ะอาหาร หลอดหรือท่อ เป็นต้น
- สินค้ากลุ่ม Medium Skill เช่น เครื่องปรับอากาศ ยานยนต์ เป็นต้น
- สินค้ากลุ่ม High Skill เช่น เม็ดพลาสติกหรือกลุ่มปิโตรเคมี เครื่องรับโทรทัศน์และส่วนประกอบ เป็นต้น

การค้าระหว่างประเทศของ SMEs นั้น เมื่อพิจารณารายการสินค้าตามระดับความเข้มข้นของปัจจัยการผลิตพบว่า ในปี 2549 นั้น SMEs มีการส่งออกมากที่สุดในกลุ่มสินค้า Primary คือ 461,909.7 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 32.1 ของการส่งออกทั้งหมดของ SMEs และขยายตัวจากปีก่อนหน้าถึงร้อยละ 13.9 แต่สำหรับการนำเข้าของ SMEs นั้น มูลค่าสูงที่สุดอยู่ในกลุ่มของสินค้า High Skill คือ 404,637.6 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 25.4 ของการนำเข้าทั้งหมดของ SMEs โดยเป็นมูลค่าที่เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าร้อยละ 10.0 และอันดับรองลงมาคือ สินค้ากลุ่ม Primary ซึ่งมีการนำเข้าเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าถึงร้อยละ 19.9

สำหรับภาพรวมของการค้าระหว่างประเทศทั้งหมดหรืออีกนัยหนึ่งคือบทบาทของผู้ส่งออกรายใหญ่นั้น จะมีรูปแบบที่แตกต่างจาก SMEs คือ สินค้าส่งออกกลุ่มที่มีมูลค่าสูงที่สุดของประเทศในปี 2549 ได้แก่ สินค้ากลุ่ม High Skill ซึ่งมีมูลค่ารวม 1,518,933.9 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 30.7 ของการส่งออกโดยขยายตัวได้ร้อยละ 16.1 และการส่งออกสินค้ากลุ่ม Primary มีอัตราการขยายตัวสูงสุดถึงร้อยละ 17.3 ส่วนการนำเข้านั้น ในปี 2549 มีการนำเข้าสินค้าในกลุ่มสินค้า Primary มากที่สุด มูลค่ารวม 1,355,554.5 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 27.8 ของการนำเข้าทั้งหมด

ภาพที่ 12 เปรียบเทียบโครงสร้างกลุ่มสินค้าส่งออกและนำเข้าของ SMEs กับภาพรวมของประเทศ ปี 2549

ที่มา : กรมศุลกากร

ประมวลโดย : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม